

ข้อบังคับ

การประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

หน้าว่าง

ข้อบังคับ

การประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓

เรื่อง	ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓
ปีที่พิมพ์	ธันวาคม ๒๕๕๓
จำนวนหน้า	๔๒ หน้า
พิมพ์ครั้งที่ ๑	จำนวนพิมพ์ ๓,๐๐๐ เล่ม
จัดทำโดย	กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๒๙๔-๕ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๒๙๒
ดัชนีคำค้น/ พินัยอักษร	นางสาวอารีย์วรรณ พูลทรัพย์
พิมพ์	นางสาวเสาวลักษณ์ ธนชัยอภิภัทร
ศิลปกรรม	นายมานะ เรืองสอน

สารบัญ

ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓	๑		
หมวด ๑	อำนาจและหน้าที่ของประธานรัฐสภา	๕	
	รองประธานรัฐสภาและหน้าที่ของ		
	เลขาธิการรัฐสภาและรองเลขาธิการรัฐสภา		
หมวด ๒	การประชุมรัฐสภา	๗	
	ส่วนที่ ๑	วิธีการประชุม	๗
	ส่วนที่ ๒	การเสนอญัตติ	๑๓
	ส่วนที่ ๓	การอภิปราย	๑๖
	ส่วนที่ ๔	การลงมติ	๑๙
หมวด ๓	กรรมาธิการ	๒๓	
หมวด ๔	การให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๔๕	๒๔	
	ของรัฐธรรมนูญ		
หมวด ๕	การให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๕๓	๓๐	
	ของรัฐธรรมนูญ		
หมวด ๖	การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบ	๓๑	
	หนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของ		
	รัฐธรรมนูญ		
หมวด ๗	การเสนอและการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ	๓๑	
	แก้ไขเพิ่มเติม		
หมวด ๘	การแถลงนโยบาย	๓๘	

หมวด ๙	การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อฟังความคิดเห็น ของสมาชิกรัฐสภา	๓๙
หมวด ๑๐	การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย	๓๙
หมวด ๑๑	บทสุดท้าย	๔๑

ข้อบังคับ

การประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓

หน้าว่าง

ข้อบังคับ

การประชุมรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓๖ (๘) และ
มาตรา ๑๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
รัฐสภาจึงตราข้อบังคับการประชุมรัฐสภาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับการประชุม ข้อบังคับ
รัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๓” การประชุมรัฐสภา

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้ คำว่า นิยามที่ใช้บังคับ

“รัฐสภา” หมายถึง รัฐสภาตามบทบัญญัติของ
รัฐธรรมนูญ และให้หมายความรวมถึงวุฒิสภานำหน้าที่
รัฐสภาในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง
หรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบตามมาตรา ๑๓๒ (๑)
ของรัฐธรรมนูญด้วย

“ประธาน” หมายถึง ประธานของที่ประชุม
รัฐสภา

“สมาชิกรัฐสภา” หมายถึง สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

“การประชุมรัฐสภา” หมายถึง การประชุม
ร่วมกันของรัฐสภา และให้หมายความรวมถึงการประชุม

วุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภาในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบ

“ที่ประชุมรัฐสภา” หมายถึง ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา และให้หมายความรวมถึงที่ประชุมวุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภาในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบด้วย

“สถานที่ประชุมของรัฐสภา” หมายถึง สถานที่ประชุมของรัฐสภา ณ อาคารที่ทำการของรัฐสภา เว้นแต่ในกรณีจำเป็นที่เป็นเหตุสุดวิสัยที่ไม่อาจประชุมในอาคารที่ทำการของรัฐสภาได้ ประธานรัฐสภาอาจกำหนดสถานที่ประชุมของรัฐสภา ณ สถานที่อื่นเป็นการชั่วคราวก็ได้

“เลขาธิการรัฐสภา” หมายถึง เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรซึ่งได้รับแต่งตั้งจากประธานรัฐสภาให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเลขาธิการรัฐสภาในการประชุมรัฐสภาตามข้อบังคับนี้

“รองเลขาธิการรัฐสภา” หมายถึง เลขาธิการวุฒิสภาซึ่งได้รับแต่งตั้งจากประธานรัฐสภาให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นรองเลขาธิการรัฐสภาในการประชุมรัฐสภาตามข้อบังคับนี้

ข้อ ๔ ให้ประธานรัฐสภารักษาการตามข้อบังคับ และมีอำนาจออกระเบียบเพื่อปฏิบัติตามข้อบังคับนี้

หมวด ๑

อำนาจและหน้าที่ของประธานรัฐสภา รองประธานรัฐสภาและหน้าที่ของเลขาธิการรัฐสภา และรองเลขาธิการรัฐสภา

ข้อ ๕ ประธานรัฐสภามีอำนาจและหน้าที่ อำนาจหน้าที่
ดังต่อไปนี้ ประธานรัฐสภา

- (๑) เป็นประธานของที่ประชุมรัฐสภา
- (๒) กำหนดการประชุมรัฐสภา
- (๓) ควบคุมและดำเนินกิจการของรัฐสภา
- (๔) รักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมรัฐสภา

ตลอดถึงบริเวณรัฐสภา

- (๕) เป็นผู้แทนรัฐสภาในกิจการภายนอก
- (๖) แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ ตาม (๗)
- (๗) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่มิ กฎหมาย
บัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

ข้อ ๖ รองประธานรัฐสภามีอำนาจและหน้าที่ อำนาจหน้าที่
ช่วยประธานรัฐสภาในกิจการอันเป็นอำนาจ และหน้าที่ รองประธานรัฐสภา
ของประธานรัฐสภาหรือปฏิบัติกรตามที่ประธานรัฐสภา
มอบหมาย

เมื่อไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา หรือมี
แต่ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธาน
รัฐสภาเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานรัฐสภา

- อำนาจหน้าที่
เลขานุการรัฐสภา
- ข้อ ๗ เลขานุการรัฐสภามีหน้าที่ ดังต่อไปนี้
- (๑) นัดประชุมคณะกรรมการครั้งแรก
 - (๒) เชิญผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม
คณะกรรมการเข้าปฏิบัติหน้าที่
 - (๓) ช่วยประธานในการควบคุมการนับคะแนน
เสียง
 - (๔) จัดทำรายงานการประชุมรัฐสภาและบันทึก
การออกเสียงลงคะแนน
 - (๕) ยืนยันมติของรัฐสภาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง
 - (๖) รักษาสรรพเอกสารข้อมูลและโสตทัศนวัสดุ
ของรัฐสภา
 - (๗) ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตาม
ระเบียบที่ประธานรัฐสภากำหนด
 - (๘) ปฏิบัติการตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้
 - (๙) ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานรัฐสภา
มอบหมาย

- อำนาจหน้าที่
รองเลขาธิการ
รัฐสภา
- ข้อ ๘ รองเลขาธิการรัฐสภามีหน้าที่ช่วย
เลขานุการรัฐสภาในกิจการอันเป็นหน้าที่ของเลขานุการ
รัฐสภา หรือปฏิบัติการตามที่เลขานุการรัฐสภาคมอบหมาย
เมื่อไม่มีเลขาธิการรัฐสภา หรือเลขาธิการรัฐสภา
ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองเลขาธิการ
รัฐสภาเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนเลขาธิการรัฐสภา

หมวด ๒ การประชุมรัฐสภา

ส่วนที่ ๑ วิธีการประชุม

ข้อ ๙ การประชุมรัฐสภาให้เป็นการเปิดเผย แต่ การประชุมรัฐสภา ถ้าคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกรัฐสภาไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ ของจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ร้องขอให้ ประชุมลับก็ให้ประชุมลับ

ในการประชุมเปิดเผย ให้บุคคลภายนอกเข้า การประชุมเปิดเผย ฟังการประชุมรัฐสภาได้ตามระเบียบที่ประธานรัฐสภา กำหนด และให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการถ่ายทอดการ ประชุมทางวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์และล่าม ภาษามือในกรณีถ่ายทอดการประชุมทางวิทยุโทรทัศน์ หากมีเหตุขัดข้องให้แจ้งที่ประชุมทราบ

ในกรณีไม่สามารถถ่ายทอดสดการประชุมตาม วรรคสองได้ ให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการเผยแพร่บันทึก เทปการประชุมดังกล่าวผ่านทางสื่อที่เหมาะสมโดยเร็ว

ในการประชุมลับ ห้ามบุคคลภายนอกเข้าฟัง การประชุมลับ การประชุม เว้นแต่ผู้ที่ได้รับอนุญาตจากประธานเท่านั้น ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการเพื่อมิให้มีการอัดเทป

หรือเครื่องมือสื่อสารใด ๆ ถ่ายทอดการประชุมสู่บุคคลภายนอกโดยมิได้รับอนุญาตอย่างเคร่งครัด

ข้อ ๑๐ การประชุมรัฐสภาให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓๖ ของรัฐธรรมนูญ

การเรียกประชุมรัฐสภา ข้อ ๑๑ ในกรณีที่สมาชิกรัฐสภาเข้าชื่อร้องขอให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๒๙ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภานำความกราบบังคมทูลภายในสามวันของวันทำการนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ

เมื่อได้มีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาแล้ว ให้แจ้งประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีทราบ

การนัดประชุมรัฐสภา ข้อ ๑๒ การนัดประชุมรัฐสภาต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่เมื่อได้บอกนัดในที่ประชุมแล้ว

การนัดประชุมให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน โดยไม่นับรวมวันส่งหนังสือและวันประชุมแต่ถ้าประธานรัฐสภาเห็นสมควรจะนัดเร็วกว่านั้นก็ได้ ในกรณีเร่งด่วนแต่ทั้งนี้ไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน

การส่งระเบียบวาระการประชุม ข้อ ๑๓ ให้ส่งระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา กับเอกสารที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกับหนังสือนัดประชุมรัฐสภา ถ้าประธานรัฐสภาเห็นสมควรจะบรรจุเรื่องใดเพิ่มเติมในระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาอีกก็ได้ แต่ต้องก่อนวันนัดประชุมรัฐสภาไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน

ข้อ ๑๔ การนัดประชุมหรือการส่งเอกสารตาม การนัดประชุมหรือ
ข้อ ๑๒ หรือข้อ ๑๓ อาจดำเนินการทางโทรสาร การส่งเอกสาร
สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภท
อื่นเพิ่มเติมอีกทางหนึ่งด้วยก็ได้ เมื่อประธานเห็นสมควร
เว้นแต่การจัดส่งเอกสารลับให้เป็นไปตามที่ประธาน
รัฐสภากำหนด

ข้อ ๑๕ การจัดระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา การจัดระเบียบ
ให้จัดตามลำดับ ดังต่อไปนี้ วาระการประชุม

- (๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
- (๒) รับรองรายงานการประชุม
- (๓) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
- (๔) เรื่องที่ค้างพิจารณา
- (๕) เรื่องที่เสนอใหม่
- (๖) เรื่องอื่น ๆ

ในกรณีที่ประธานรัฐสภาเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่อง
ด่วน จะจัดไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุม
รัฐสภาก็ได้

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีขอให้จัดเรื่องซึ่งคณะ
รัฐมนตรีเป็นผู้เสนอเรื่องใดเป็นเรื่องด่วนก็ให้ประธาน
รัฐสภาพิจารณาและอาจจัดให้ตามที่คณะรัฐมนตรีขอ

ข้อ ๑๖ ก่อนเข้าประชุมทุกครั้งให้สมาชิก องค์ประชุม
รัฐสภาผู้มาประชุมลงชื่อในสมุดที่จัดไว้ หรือแสดงตนตาม
ระเบียบที่ประธานรัฐสภากำหนด เมื่อมีสมาชิกรัฐสภา

ลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก
รัฐสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

เมื่อมีสมาชิกรัฐสภามาลงชื่อครบองค์ประชุม
และมีสัญญาณให้เข้าประชุมแล้วให้ประธานดำเนินการ
การประชุมได้

เมื่อประธานขึ้นบัลลังก์ให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุม
รัฐสภายืนขึ้นจนกว่าประธานได้นั่งลง

ในกรณีอ่านพระบรมราชโองการหรือกระแส
พระราชดำรัส ให้ผู้อยู่ในที่ประชุมรัฐสภายืนฟังตลอด
เวลาที่อ่าน

เลื่อนการประชุม

ข้อ ๑๗ เมื่อพ้นกำหนดประชุมรัฐสภาไป
สามสิบวันที่แล้ว สมาชิกรัฐสภายังไม่ครบองค์ประชุม
ประธานจะสั่งให้เลื่อนการประชุมรัฐสภาไปก็ได้

ประธานชั่วคราว

ข้อ ๑๘ เมื่อไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานของ
ที่ประชุม ให้สมาชิกรัฐสภาผู้มีอายุสูงสุดซึ่งมาประชุมเป็น
ประธานชั่วคราวของที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมดำเนินการ
เลือกประธานเฉพาะคราวสำหรับการประชุมครั้งนั้น

ข้อ ๑๙ การประชุมรัฐสภา ให้ที่ประชุมรัฐสภา
พิจารณาตามเรื่องที่มีอยู่ในระเบียบวาระการประชุม
รัฐสภา และต้องดำเนินการพิจารณาตามลำดับ
ระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาที่จัดไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่ที่
ประชุมรัฐสภาจะลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๒๐ ผู้ใดประสงค์จะกล่าว ถ้อยคำต่อ การกล่าวถ้อยคำ
ที่ประชุมรัฐสภา ให้ยกมือขึ้นพ้นศีรษะ เมื่อประธาน ในที่ประชุม
อนุญาตแล้ว จึงยืนขึ้นกล่าวได้ และต้องเป็นคำกล่าวกับ
ประธานเท่านั้น

ข้อ ๒๑ ถ้ารัฐมนตรีขอแถลงหรือชี้แจงเรื่องใด กรณีที่รัฐมนตรี
ต่อที่ประชุมรัฐสภา ให้ประธานพิจารณาอนุญาต ขอชี้แจงที่ประชุม

สมาชิกรัฐสภาอาจซักถามเพื่อความกระจ่างใน
เรื่องที่แถลงหรือชี้แจงนั้น แต่รัฐมนตรีจะไม่ตอบก็ได้
เมื่อเห็นว่าข้อซักถามนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับ
ความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ข้อ ๒๒ ประธานมีอำนาจปรึกษาที่ประชุม อำนาจประธาน
รัฐสภาในปัญหาใด ๆ สั่งพักการประชุมรัฐสภา เลื่อน ในการขอปรึกษา
การประชุมรัฐสภา หรือเลิกการประชุมรัฐสภาได้ตามที่ ประชุม
เห็นสมควร

ถ้าประธานลงจากบัลลังก์โดยมิได้สั่งอย่างใด
ให้เลิกการประชุมรัฐสภา

ข้อ ๒๓ รายงานการประชุมรัฐสภา เมื่อ รายงานการประชุม
เลขาธิการรัฐสภาจัดทำเสร็จแล้ว ให้ลงลายมือชื่อไว้เป็น
หลักฐาน ก่อนที่จะเสนอให้รัฐสภารับรองให้ทำสำเนาวาง
ไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรและ
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาแห่งละสามฉบับไม่น้อยกว่า
เจ็ดวันเพื่อให้สมาชิกรัฐสภาตรวจดูได้

รายงานการประชุมรัฐสภาทุกครั้งจะต้องมีรายชื่อสมาชิกรัฐสภาที่มาประชุม ที่ลาการประชุม ที่ขาดการประชุม และบันทึกการออกเสียงลงคะแนนแต่ละเรื่อง

การแก้ไขเพิ่มเติม
รายงานการประชุม

สมาชิกรัฐสภามีสิทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการประชุมรัฐสภาดังกล่าวให้ตรงตามที่เป็นจริงโดยยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมต่อเลขาธิการรัฐสภา ถ้าเลขาธิการรัฐสภาไม่ยอมแก้ไขเพิ่มเติมให้ตามที่ขอสมาชิกรัฐสภาผู้นั้นมีสิทธิที่จะยื่นยันคำขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อขอให้รัฐสภาวินิจฉัย

ข้อ ๒๔ รายงานการประชุมรัฐสภาครั้งใด เมื่อได้วางสำเนาไว้เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาตรวจดูแล้วถ้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลังโดยสมาชิกรัฐสภาขอให้แก้ไขเพิ่มเติม ในคราวที่รัฐสภาพิจารณารับรองรายงานการประชุมรัฐสภานั้น เลขาธิการรัฐสภาจะต้องแถลงต่อที่ประชุมรัฐสภาถึงการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว

การรับรองรายงาน
การประชุม

ข้อ ๒๕ เมื่อที่ประชุมรัฐสภาได้รับรองรายงานการประชุมรัฐสภาครั้งใดแล้ว ให้ประธานรัฐสภาลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

รายงานการประชุมรัฐสภาที่ยังมิได้มีการรับรอง เพราะเหตุที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร ให้เลขาธิการรัฐสภาบันทึกเหตุนั้นไว้ และลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๒๖ การประชุมลับต้องจดยางงานการ การจดยางงาน
ประชุมทุกครั้ง เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภาอาจมีมติไม่ให้จดยางงานการประชุมลับ
รายงานการประชุมลับครั้งใดทั้งหมด หรือแต่เพียงบาง
ส่วนก็ได้ แต่ให้มีบันทึกเหตุการณ์ไว้

ข้อ ๒๗ การเปิดเผยรายงานการประชุมลับ การเปิดเผยรายงาน
ให้เป็นไปตามมติของที่ประชุมรัฐสภา การประชุมลับ

ข้อ ๒๘ ให้เลขาธิการรัฐสภาเป็นผู้พิมพ์และ การจัดพิมพ์รายงาน
โฆษณาการรายงานการประชุมรัฐสภา ทั้งนี้ นอกจาก การประชุม
รายงานการประชุมลับที่ที่ประชุมรัฐสภามีมติไม่ให้
เปิดเผย

ส่วนที่ ๒

การเสนอญัตติ

ข้อ ๒๙ ญัตติทั้งหลายต้องเสนอล่วงหน้าเป็น การเสนอญัตติ
หนังสือต่อประธานรัฐสภา และต้องมีสมาชิกรัฐสภา
รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน ทั้งนี้ เว้นแต่ข้อบังคับนี้ได้
กำหนดไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๓๐ ญัตติตามมาตรา ๑๓๓ และมาตรา ๒๕๑ ญัตติที่ไม่ต้องมี
ของรัฐธรรมนุญ และญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ผู้รับรอง
ไม่ต้องมีผู้รับรอง

ข้อ ๓๑ ญัตติต่อไปนี้ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าหรือ ญัตติที่ไม่ต้อง
เป็นหนังสือ เสนอล่วงหน้า
หรือเป็นหนังสือ

- (๑) ขอให้ปรึกษาหรือพิจารณาเป็นเรื่องด่วน
- (๒) ขอให้เปลี่ยนระเบียบวาระการประชุมรัฐสภา
- (๓) ขอให้ลงมติตามข้อ ๒๖
- (๔) ญัตติในข้อ ๓๒ ข้อ ๕๓ ข้อ ๕๔ ข้อ ๕๕

ข้อ ๕๖ หรือข้อ ๑๑๖

ญัตติที่เสนอได้
ในขณะที่ที่ประชุม
กำลังพิจารณา
ญัตติอื่น

(๕) ญัตติที่ประธานอนุญาตตามที่เห็นสมควร
ข้อ ๓๒ เมื่อที่ประชุมรัฐสภากำลังปรึกษาหรือ
พิจารณาญัตติโดยผู้ ห้ามเสนอญัตติอื่นนอกจากญัตติ
ต่อไปนี้

(๑) ขอให้รวมระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาที่
เป็นเรื่องเดียวกัน ทำนองเดียวกันหรือเกี่ยวเนื่องกันเพื่อ
พิจารณาพร้อมกัน

(๒) ขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการธิการเพื่อ
พิจารณาหรือขอให้บุคคลใดส่งเอกสารหรือมาแถลง
ข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น

(๓) ขอให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือ
ลงมติ

(๔) ขอให้เลื่อนการปรึกษาหรือพิจารณา

(๕) ขอให้ปิดอภิปราย

ญัตติตาม (๒) (๔) หรือ (๕) เมื่อที่ประชุมรัฐสภา
ลงมติเห็นชอบตามที่เสนอแล้ว ห้ามเสนอญัตติอื่นในข้อ
นี้อีก

ข้อ ๓๓ ญัตติตามข้อ ๓๒ (๕) ห้ามผู้ใดเสนอใน
คราวเดียวกันกับการอภิปรายของตน

ข้อ ๓๔ ญัตติที่เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ การเสนอและ
สมาชิกรัฐสภาผู้เสนอและผู้รับรองต้องลงลายมือชื่อใน การรับรองญัตติ
ญัตตินั้น

ข้อ ๓๕ ญัตติที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็น
หนังสือ ให้ผู้รับรองญัตติแสดงการรับรองโดยวิธียกมือขึ้น
พันศิริระ

ข้อ ๓๖ ญัตติที่บรรจุเข้าระเบียบวาระการ การถอนหรือแก้ไข
ประชุมรัฐสภาแล้ว หากผู้เสนอญัตติจะถอนญัตติหรือจะ เพิ่มเติมญัตติ
แก้ไขเพิ่มเติม หรือจะถอนชื่อจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอ
หรือผู้รับรองจะถอนการรับรองญัตติจะต้องได้รับความ
ยินยอมของที่ประชุมรัฐสภา

ข้อ ๓๗ การขอถอนคำแปรญัตติจะกระทำเมื่อ
ใดก็ได้ แต่การขอแก้ไขเพิ่มเติมคำแปรญัตติจะกระทำได้
เฉพาะภายในกำหนดเวลาแปรญัตติ

ข้อ ๓๘ ญัตติหรือคำแปรญัตติใดถึงวาระ การณที่ญัตติหรือ
พิจารณาในที่ประชุมรัฐสภาแล้ว ถ้าผู้เสนอญัตติหรือ คำแปรญัตติตกไป
ผู้แปรญัตติไม่ชี้แจงในที่ประชุมรัฐสภา หรือผู้เสนอญัตติ
หรือผู้แปรญัตติไม่อยู่ในที่ประชุมรัฐสภาโดยไม่มีผู้ชี้แจง
แทนในฐานะผู้รับมอบหมาย ญัตติหรือคำแปรญัตตินั้น
เป็นอันตกไป

การมอบหมายให้ชี้แจงแทนต้องมอบแก่สมาชิก
รัฐสภาและต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธาน

ข้อ ๓๙ ญัตติใดตกไปแล้ว ห้ามนำญัตติซึ่งมี
หลักการเช่นเดียวกันขึ้นเสนออีกในสมัยประชุมเดียวกัน
เว้นแต่ญัตติที่ยังมิได้มีการลงมติหรือญัตติที่ประธาน
รัฐสภาจะอนุญาต ในเมื่อพิจารณาเห็นว่าเหตุการณ์ได้
เปลี่ยนแปลงไป

ส่วนที่ ๓

การอภิปราย

ผู้มีสิทธิ อภิปรายก่อน ข้อ ๔๐ ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อน คือ ผู้เสนอญัตติ
หรือผู้แปรญัตติ แต่ถ้าผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติมีหลาย
คน ให้ประธานอนุญาตให้อภิปรายก่อนได้เพียงคนเดียว

กรรมาธิการซึ่งได้สงวนความเห็น กรรมาธิการ
ผู้รับมอบหมายจากกรรมาธิการซึ่งได้สงวนความเห็น
หรือสมาชิกรัฐสภาหรือกรรมาธิการผู้รับมอบหมายจาก
ผู้แปรญัตติซึ่งได้สงวนคำแปรญัตติไว้ในชั้นคณะ
กรรมาธิการ ให้มีฐานะเสมือนเป็นผู้แปรญัตติด้วย

ลำดับในการ อภิปราย ข้อ ๔๑ เมื่อผู้อภิปรายก่อนได้อภิปรายแล้ว
การอภิปรายในลำดับต่อไปจะต้องเป็นการอภิปรายสลับ
กันระหว่างฝ่ายคัดค้านและฝ่ายสนับสนุน เว้นแต่ในวาระ
ของฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปรายอีกฝ่ายหนึ่งจึงอภิปรายซ้อนได้

การอภิปรายไม่สนับสนุนและไม่คัดค้าน ย่อม
กระทำได้โดยไม่ต้องสลับ และไม่ให้นับเป็นวาระ
อภิปรายของฝ่ายใด

ข้อ ๔๒ ถ้ามีผู้ขออภิปรายหลายคน ประธานจะ กรณีมีผู้ขอ
ให้คนใดอภิปรายก็ได้ แต่ให้คำนึงถึงผู้เสนอญัตติผู้แปร อภิปรายหลายคน
ญัตติ และผู้ซึ่งยังมีได้อภิปรายด้วย

ข้อ ๔๓ ในการอภิปรายต้องอยู่ในประเด็นหรือ ลักษณะ
เกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่ต้องไม่ฟุ่มเฟือย การอภิปราย
วนเวียน ซ้ำซาก หรือซ้ำกับผู้อื่น และห้ามนำเอกสารใด ๆ
มาอ่านในที่ประชุมรัฐสภาโดยไม่จำเป็น และห้ามนำวัตถุ
ใด ๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุมรัฐสภา ทั้งนี้ เว้นแต่ประธาน
จะอนุญาต

ห้ามผู้อภิปรายแสดงกิริยา หรือใช้วาจาอันไม่
สุภาพ ใส่ร้าย หรือเสียดสีบุคคลใด และห้ามกล่าวถึง
พระมหากษัตริย์ หรือออกชื่อสมาชิกรัฐสภาหรือบุคคล
ใดโดยไม่จำเป็น

ข้อ ๔๔ ถ้าประธานเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอ
สมควรแล้ว ประธานจะให้ผู้นั้นยุติการอภิปรายก็ได้

ข้อ ๔๕ สมาชิกรัฐสภาผู้ใดต้องการประท้วงว่า การประท้วง
มีการฝ่าฝืนข้อบังคับ ให้ยื่นและยกมือขึ้นพันศีรษะ
ประธานต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจง แล้วให้ประธานวินิจฉัย
ว่า ได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ประท้วงหรือไม่
คำวินิจฉัยของประธานถือเป็นเด็ดขาด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่ผู้ถูกอภิปรายพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องอื่นใดอันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น

การถอนคำพูด

ข้อ ๔๖ เมื่อมีผู้ประท้วงตามข้อ ๔๕ ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตน หรือตามคำวินิจฉัยของประธานได้ ถ้าผู้อภิปรายออกไปจากที่ประชุมรัฐสภาโดยไม่ถอนคำพูดตามคำวินิจฉัยของประธาน ให้ประธานบันทึกพฤติกรรมการไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยไว้ในรายงานการประชุม

การยุติ

ข้อ ๔๗ การอภิปรายเป็นอันยุติ เมื่อ

การอภิปราย

(๑) ไม่มีผู้ใดอภิปราย

(๒) ที่ประชุมรัฐสภาลงมติให้ปิดอภิปราย

ข้อ ๔๘ ในกรณีที่ประธานพิจารณาเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้ว จะขอให้ที่ประชุมรัฐสภาวินิจฉัยว่าจะปิดอภิปรายหรือไม่ก็ได้

การอภิปรายสรุป

ข้อ ๔๙ เมื่อการอภิปรายได้ยุติแล้ว ห้ามผู้ใดอภิปรายอีก เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภาจะต้องลงมติในเรื่องนั้นจึงให้ผู้ซึ่งมีสิทธิอภิปรายก่อนคนใดคนหนึ่งมีสิทธิอภิปรายสรุปได้อีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่ที่ประชุมรัฐสภาจะลงมติ

การชี้แจง

ข้อ ๕๐ ประธานอาจอนุญาตให้รัฐมนตรีมอบข้อเท็จจริง หมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมรัฐสภา ประกอบการอภิปรายของรัฐมนตรีก็ได้

ข้อ ๕๑ ถ้าประธานให้สัตยาณด้วยการเคาะ อำนาจประธาน
ก่อนหรือยืขึ้น ให้ผู้ที่กำลังพูด หยุดพูดและนั่งลงทันที ในการประชุม

ส่วนที่ ๔

การลงมติ

ข้อ ๕๒ ในกรณีที่จะต้องมีมติของรัฐสภา ให้ การลงมติ
ประธานมีสัตยาณให้สมาชิกรัฐสภาทราบก่อนลงมติและ
การลงมติดังกล่าวต้องมีสมาชิกรัฐสภาครบองค์ประชุม

ในกรณีที่ถ้าความเห็นของที่ประชุมรัฐสภามีสอง
ฝ่ายให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากกว่า และ
ถ้าความเห็นของที่ประชุมรัฐสภามีตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไป
ให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากที่สุด เว้นแต่ที่มี
บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้

ในกรณีที่มิฉะนั้นคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานออก
เสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด การออกเสียง
ชี้ขาดของประธานให้กระทำเป็นการเปิดเผย โดยจะให้
เหตุผลหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๕๓ การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำ การออกเสียง
เป็นการเปิดเผย แต่เมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอหรือสมาชิก
รัฐสภาเสนอญัตติโดยมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่า
สี่สิบคนขอให้กระทำเป็นการลับจึงให้ลงคะแนนลับ

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีร้องขอหรือสมาชิก
รัฐสภาเสนอญัตติให้ลงคะแนนลับตามวาระหนึ่ง ถ้ามี
สมาชิกรัฐสภาคัดค้านและมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งใน
สามของสมาชิกรัฐสภาในที่ประชุมรัฐสภาให้ถือเป็น
เอกสิทธิ์ที่จะลงคะแนนโดยเปิดเผย

การออกเสียง
ลงคะแนนเปิดเผย ข้อ ๕๔ การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยมีวิธี
ปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธาน
กำหนด

(๒) เรียกชื่อสมาชิกรัฐสภาตามลำดับอักษร ให้
ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคน ตามวิธีที่ประธานกำหนด

(๓) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมรัฐสภาเห็นสมควร
เฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนตาม (๑) หากเครื่องออก
เสียงลงคะแนนขัดข้อง ให้เปลี่ยนเป็นวิธีการตามที่
ประธานกำหนด

การออกเสียงลงคะแนนให้ใช้วิธีตาม (๑) จะใช้
วิธีตาม (๒) หรือ (๓) ได้ต่อเมื่อสมาชิกรัฐสภาเสนอญัตติ
และที่ประชุมรัฐสภาอนุมัติ หรือเมื่อมีการนับคะแนนเสียง
ใหม่ตามข้อ ๕๖

การออกเสียงลงคะแนนตาม (๒) หรือวาระสอง
ให้ประธานเชิญสมาชิกรัฐสภาทุกคนเป็นผู้ตรวจนับ
คะแนน

ข้อ ๕๕ การออกเสียงลงคะแนนลับมีวิธีปฏิบัติ การออกเสียง
ดังต่อไปนี้ ลงคะแนนลับ

(๑) เขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่
เจ้าหน้าที่จัดให้ ผู้เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ผู้ไม่เห็น
ด้วยให้เขียนเครื่องหมาย X ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้เขียน
เครื่องหมาย O

(๒) เขียนเครื่องหมายหรือวิธีอื่นใด ตามที่
ประธานกำหนดลงบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่
จัดให้

ให้นำความในข้อ ๕๔ วรรคสาม และวรรคสี่ มา
ใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๕๖ เมื่อมีการออกเสียงลงคะแนนตาม การนับคะแนน
ข้อ ๕๔ (๑) ถ้าสมาชิกรัฐสภาร้องขอโดยมีสมาชิกร้อยเสียงใหม่
รัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคนให้มีการนับใหม่ ก็ให้มี
การนับคะแนนเสียงใหม่ และให้เปลี่ยนวิธีการลงคะแนน
เป็นวิธีตามข้อ ๕๔ (๒) เว้นแต่คะแนนเสียงมีความต่างกัน
เกินกว่าสามสิบคะแนนจะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่
มิได้

เมื่อได้มีการออกเสียงลงคะแนนตามข้อ ๕๔ (๒)
แล้ว จะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่อีกมิได้

ข้อ ๕๗ สมาชิกรัฐสภาซึ่งเข้ามาในที่ประชุม
รัฐสภาระหว่างการออกเสียงลงคะแนนอาจออกเสียงลง
คะแนนได้ก่อนประธานสั่งปิดการนับคะแนน

การประกาศมติ

ข้อ ๕๘ เมื่อได้นับคะแนนเสียงเสร็จแล้ว ให้ต่อที่ประชุม ประธานประกาศมติต่อที่ประชุมรัฐสภาทันที ถ้าเรื่องใด รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดไว้ว่า มติจะต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใดก็ให้ประกาศด้วยว่าคะแนนเสียง ถึงจำนวนที่กำหนดไว้ในวันหรือไม่

ข้อ ๕๙ ญัตติใดไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมรัฐสภาว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วย ญัตตินั้น

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ญัตติที่เป็นร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม หรือเรื่องอื่นใดที่รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดให้ที่ประชุมรัฐสภาวินิจฉัยโดยการออกเสียงลงคะแนน

บันทึกและ
ปิดประกาศ
การออกเสียง
ลงคะแนน

ข้อ ๖๐ ให้เลขาธิการรัฐสภาจัดทำบันทึกการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกรัฐสภาแต่ละคนและปิดประกาศบันทึกดังกล่าวไว้ ณ บริเวณรัฐสภาที่ประชาชนเข้าไปตรวจสอบได้ เว้นแต่การออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับตามข้อ ๕๕

หมวด ๓

กรรมวิธีการ

ข้อ ๖๑ การตั้งคณะกรรมการของรัฐสภา การตั้ง
กรรมวิธีการที่ตั้งจากผู้ที่เป็นสมาชิกของแต่ละสภาจะต้อง คณะกรรมการ
มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวน ของรัฐสภา
สมาชิกของแต่ละสภา และกรรมวิธีการที่ตั้งจากผู้ที่เป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียง
กับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ
แต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ใน
สภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๖๒ ภายใต้บังคับข้อ ๖๑ ในการเลือกตั้ง การเลือกตั้ง
คณะกรรมการของรัฐสภา สมาชิกรัฐสภาแต่ละคน มี คณะกรรมการ
สิทธิเสนอชื่อได้ไม่เกินจำนวนกรรมวิธีการ การเสนอชื่อ
ต้องมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสิบคน ถ้ามีการ
เสนอชื่อกรรมวิธีการเท่ากับจำนวนกรรมวิธีการทั้งหมด
ให้ถือว่าผู้ถูกเสนอชื่อนั้นเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอ
ชื่อมากกว่าจำนวนกรรมวิธีการทั้งหมด ให้ออกเสียงลง
คะแนนเป็นการลับ

ข้อ ๖๓ การประชุมคณะกรรมการต้องมี องค์ประชุม
กรรมวิธีการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน คณะกรรมการ
กรรมวิธีการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

การประชุม คณะกรรมการ
คณะกรรมการ การประชุม คณะกรรมการ มาธิการ ให้ นำ ข้อ ๖๔ การประชุม คณะกรรมการ มาธิการ ให้ นำ ข้อบังคับนี้ เฉพาะที่ เกี่ยวกับการประชุม รัฐสภา มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

ให้ คณะกรรมการ แต่ละคณะ เลือกตั้ง ประธาน รองประธาน เลขานุการ และตำแหน่งอื่น ๆ จาก กรรมการในคณะนั้น ๆ

ในการดำเนินการ ตามวรรคสอง ให้ กรรมการ ผู้มีอายุ สูงสุด ซึ่งอยู่ในที่ประชุม ของ คณะกรรมการ เป็น ประธานชั่วคราว ของที่ประชุม เพื่อ ดำเนินการ เลือกตั้ง ประธาน และรองประธาน

คณะกรรมการ มีอำนาจ ตั้ง คณะอนุกรรมการ เพื่อ พิจารณา ปัญหาใด ๆ ในเรื่อง ที่เกี่ยวกับ อำนาจหน้าที่ ตามแต่จะ มอบหมาย ได้

การเรียกเอกสาร หรือบุคคล มาชี้แจง ข้อ ๖๕ การเรียกเอกสาร จากบุคคลใด ๆ หรือ เรียกบุคคลใด ๆ มา แดลง ข้อเท็จจริง หรือ แสดง ความ คิดเห็น ในการประชุม คณะกรรมการ ให้ทำ เป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อ ประธาน คณะกรรมการ หรือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ แทนประธาน คณะกรรมการ

การเข้าฟัง การประชุม รัฐสภา รัฐมนตรี หรือ ผู้ซึ่ง ประธาน ของที่ประชุม อนุญาต มี สิทธิ เข้าฟัง การประชุม ข้อ ๖๖ ในการประชุม คณะกรรมการ สมาชิก

ในกรณีประชุมลับ ผู้ที่จะเข้าฟัง การประชุม ได้ ต้องเป็น ผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้อง กับการประชุม และ ได้รับ อนุญาต จากประธาน ของที่ประชุม

ข้อ ๖๗ ภายใต้บังคับข้อ ๖๖ ผู้เสนอญัตติ รัฐมนตรี และผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมายมีสิทธิชี้แจง แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการได้ตลอด เรื่อง ส่วนผู้แปรญัตติมีสิทธิชี้แจงแสดงความคิดเห็นได้ เฉพาะที่แปรญัตติไว้

การชี้แจงแสดงความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติอาจมอบหมายเป็นหนังสือให้ สมาชิกรัฐสภาผู้อื่นหรือกรรมการท่านใดท่านหนึ่ง กระทำแทนได้

ข้อ ๖๘ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของคณะ กรรมการ คณะกรรมการอาจขอให้เลขาธิการรัฐสภา แต่งตั้งข้าราชการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร คนหนึ่ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเลขานุการใน คณะกรรมการก็ได้

ข้อ ๖๙ ให้เลขาธิการรัฐสภาประกาศกำหนด การประชุมคณะกรรมการไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการ สภาผู้แทนราษฎรและสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และมีหนังสือนัดผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติมาชี้แจงประกอบ ญัตติหรือคำแปรญัตติ แล้วแต่กรณี ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า สามวัน หากเรื่องใดจะก่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย หรือเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน ให้แจ้งคณะ รัฐมนตรีทราบด้วย

กรณีคำแปรญัตติ ข้อ ๗๐ ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่
ตกไป มาชี้แจงต่อคณะกรรมการมารีการตามนัดจนเวลาล่วงไปเกิน
กว่าสามสัปดาห์นับแต่เวลาที่ได้เริ่มพิจารณาคำแปรญัตติ
ใดให้คำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป เว้นแต่คณะ
กรรมการพิจารณาเรื่องนั้นยังไม่เสร็จ หรือที่ประชุม
อนุญาตให้เลื่อนการชี้แจงออกไป

สงวนคำแปรญัตติ ข้อ ๗๑ ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่
เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใดจะสงวน
คำแปรญัตติในข้อนั้นไว้เพื่อขอให้รัฐสภาวินิจฉัยก็ได้

สงวนความเห็น ข้อ ๗๒ กรรมการผู้ใดไม่เห็นด้วยกับมติของ
คณะกรรมการในข้อใด จะสงวนความเห็นไว้เพื่อขอ
ให้รัฐสภาวินิจฉัยก็ได้

การรายงาน ข้อ ๗๓ เมื่อคณะกรรมการได้กระทำการ
ผลการพิจารณา หรือพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดตามที่รัฐสภา
สอบสวนต่อรัฐสภา มอบหมายเสร็จแล้ว ให้รายงานต่อรัฐสภา

ในที่ประชุมรัฐสภา คณะกรรมการมีสิทธิแถลง
ชี้แจง หรือแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าวใน
วรรคหนึ่ง ในการนี้ คณะกรรมการจะมอบหมายให้
บุคคลใดแถลงหรือชี้แจงแทนก็ได้ เมื่อได้รับอนุญาตจาก
ประธาน

ข้อสังเกตของ ข้อ ๗๔ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่า มีข้อสังเกต
คณะกรรมการ ที่คณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่
เกี่ยวข้องควรทราบหรือควรปฏิบัติ ก็ให้บันทึกข้อสังเกต

ดังกล่าวนั้นไว้ในรายงานของคณะกรรมการ เพื่อให้
รัฐสภาพิจารณา

ในกรณีที่รัฐสภาเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ ให้ประธานรัฐสภาแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่ประธานรัฐสภาส่งข้อสังเกตของคณะกรรมการ ให้คณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องทราบ ให้คณะรัฐมนตรี ศาล หรือองค์กร ตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบว่าได้ปฏิบัติตามข้อสังเกตนั้นประการใดหรือไม่ และให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้ที่ประชุมรัฐสภาทราบในโอกาสแรกที่มีการประชุมรัฐสภา

ข้อ ๗๕ ถ้ารัฐสภามีมติให้คณะกรรมการใด กระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใดให้เสร็จภายในกำหนดเวลาใด และคณะกรรมการนั้น กระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ประธานคณะกรรมการต้องรายงานให้ประธานรัฐสภาทราบโดยด่วน

ให้ประธานรัฐสภามีอำนาจอนุญาตให้ขยายเวลาที่กำหนดไว้ได้ตามที่พิจารณาเห็นสมควรแล้วแจ้งให้ที่ประชุมรัฐสภาทราบภายหลัง

การนับระยะเวลาดังกล่าวในวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เริ่มนับแต่วันที่รัฐสภามีมติกำหนดระยะเวลา

การพ้นจากตำแหน่ง
ของกรรมการ

ข้อ ๗๖ กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ
(๑) อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง หรือมี
การยุบสภาผู้แทนราษฎร

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) ขาดจากสมาชิกภาพแห่งสภาที่ตนเป็น
สมาชิก

(๕) รัฐสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

ตั้งกรรมการแทน
ตำแหน่งที่ว่าง

ข้อ ๗๗ ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการในคณะ
กรรมการใดว่างลง ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งต่อ
ประธานรัฐสภา เพื่อขอให้รัฐสภาตั้งกรรมการแทน
ตำแหน่งที่ว่าง

หมวด ๔

การให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๔๕

ของรัฐธรรมนูญ

การพิจารณา
ร่าง พ.ร.บ. ตาม
มาตรา ๑๔๕

ข้อ ๗๘ เมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอให้รัฐสภามีมติ
ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามมาตรา ๑๔๕ ของ
รัฐธรรมนูญแล้ว ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระ
การประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้ที่ประชุมรัฐสภาพิจารณาและลงมติว่าจะเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้นดังกล่าว

ในกรณีที่ที่ประชุมรัฐสภามีมติให้ความเห็นชอบ คณะกรรมาธิการ ให้ที่ประชุมรัฐสภาตั้งบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิก ร่วมกัน ของแต่ละสภามีจำนวนเท่ากันตามที่คณะรัฐมนตรีเสนอ ประกอบกันเป็นคณะกรรมาธิการร่วมกัน เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้น

ข้อ ๗๙ ในการพิจารณาของคณะกรรมาธิการ การพิจารณาของ ร่วมกันให้นำความในหมวด ๓ กรรมาธิการมาใช้บังคับ คณะกรรมาธิการ โดยอนุโลม และให้นำข้อ ๘๖ ข้อ ๘๗ ข้อ ๘๘ และข้อ ๑๐๒ ร่วมกัน มาใช้บังคับกับการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดย อนุโลม

ข้อ ๘๐ เมื่อรัฐสภาได้พิจารณาร่างพระราช รัฐสภาพิจารณา บัญญัติตามที่คณะกรรมาธิการร่วมกันเสนอเสร็จแล้วให้ ร่าง พ.ร.บ. ที่คณะ ที่ประชุมรัฐสภาลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยกับ กรรมาธิการร่วมกัน เสนอ ร่างพระราชบัญญัตินั้นดังกล่าว

ข้อ ๘๑ ในกรณีที่รัฐสภาลงมติตามข้อ ๗๘ หรือ กรณีไม่เห็นชอบ ข้อ ๘๐ ไม่เห็นชอบด้วย ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

ข้อ ๘๒ เมื่อรัฐสภามีมติเห็นชอบด้วยตามข้อ กรณีเห็นชอบ ๘๐ ให้ประธานรัฐสภาดำเนินการส่งร่างพระราชบัญญัติ ตามมติของรัฐสภา เพื่อให้นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้า ทูลกระหม่อมถวายต่อไป

หมวด ๕
การให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๕๓
ของรัฐธรรมนูญ

การให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๘๓ เมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอให้รัฐสภาพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่อไปตามมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน

ข้อ ๘๔ เมื่อรัฐสภามีมติเห็นชอบตามข้อ ๘๓ แล้ว ให้รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติต่อไปตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และข้อบังคับของแต่ละสภาเว้นแต่การนับระยะเวลาที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวุฒิสภามาตรา ๑๔๖ ของรัฐธรรมนูญให้เริ่มนับระยะเวลาตั้งแต่วันที่รัฐสภามีมติเห็นชอบ

หมวด ๖

การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบ หนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๘๕ เมื่อคณะรัฐมนตรีเสนอเรื่องเพื่อรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญา ตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน

การรับฟังคำชี้แจงและการให้ความเห็นชอบหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่ที่ประชุมรัฐสภามีมติให้ตั้งคณะกรรมการขึ้นพิจารณาก่อนให้ความเห็นชอบให้นำความในหมวด ๓ กรรมการมาใช้บังคับกับการพิจารณาของคณะกรรมการโดยอนุโลม

หมวด ๗

การเสนอและการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๘๖ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบันทึกประกอบดังต่อไปนี้

การเสนอและการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

(๑) หลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

(๒) เหตุผลในการเสนอร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข

เพิ่มเติม

(๓) บันทึทกวิเคราะหส์รูลประสำคัฒของร่ำง
รัฐธรรมนุญแก้ไ้เพิ่มเติม

หลักการแห่งร่ำงรัฐธรรมนุญแก้ไ้เพิ่มเติมนั้นให้
กำหนดโดยชัดแจ้ง

การแก้ไ้เพิ่มเติม หรือการยกเลิกมาตราใด
ของรัฐธรรมนุญให้ระบุมাত্রาที่ต้งการแก้ไ้เพิ่มเติม
หรือยกเลิกไว้ในหลักการหรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้

ร่ำงรัฐธรรมนุญ
แก้ไ้เพิ่มเติม
ที่เสนอมีได้

ข้อ ๘๗ ร่ำงรัฐธรรมนุญแก้ไ้เพิ่มเติมที่มีผล
เป็นการเปลี่นแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่นแปลงรูป
ของรัฐ จะเสนอมีได้

ร่ำงรัฐธรรมนุญ
แก้ไ้เพิ่มเติม
ที่เสนอต่อรัฐสภา

ข้อ ๘๘ ร่ำงรัฐธรรมนุญแก้ไ้เพิ่มเติมที่เสนอ
ต่อรัฐสภา ให้ประธานรัฐสภาเปิดเผยเพื่อให้ประชาชน
ทราบและสามารถเข้าถึงข้อมูลรายละเอียดของร่ำง
รัฐธรรมนุญแก้ไ้เพิ่มเติมนั้นได้โดยสะดวกตามวิธีการที่
ประธานรัฐสภากำหนด

ร่ำงรัฐธรรมนุญ
แก้ไ้เพิ่มเติม
ที่ประชาชน
ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
เข้าชื่อเสนอ

ข้อ ๘๙ ร่ำงรัฐธรรมนุญแก้ไ้เพิ่มเติมที่
ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อเสนอให้เลขาธิการ
รัฐสภาจัดทำรายงานผลการดำเนินการร่ำงรัฐธรรมนุญ
แก้ไ้เพิ่มเติมนั้นเพื่อให้รัฐสภาทราบด้วย

ในการพิจารณาร่ำงรัฐธรรมนุญแก้ไ้เพิ่มเติม
ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่
เข้าชื่อเสนอร่ำงรัฐธรรมนุญแก้ไ้เพิ่มเติมนั้น เป็นผู้

เสนอและชี้แจงร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมต่อที่ประชุม
รัฐสภา

ข้อ ๘๐ ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่มี ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข
ผู้เสนอตามมาตรา ๒๘๑ (๑) ของรัฐธรรมนูญให้ประธาน เพิ่มเติมที่มีผู้เสนอ
รัฐสภาทำการตรวจสอบ และหากมีข้อบกพร่องให้ ตามมาตรา ๒๘๑
ประธานรัฐสภาแจ้งผู้เสนอเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง

ข้อ ๘๑ ให้ประธานรัฐสภาบรรจุร่างรัฐธรรมนูญ ระเบียบวาระ
แก้ไขเพิ่มเติมเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาภายใน การประชุม
สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับญัตตินั้น กำหนดวันดังกล่าวให้
หมายถึงวันในสมัยประชุมเว้นแต่ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข
เพิ่มเติมที่เสนอโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ให้นับแต่
วันที่ตรวจสอบเอกสารถูกต้องครบถ้วน

ข้อ ๘๒ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข การพิจารณา
เพิ่มเติมให้กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ ร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๘๓ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข
เพิ่มเติมในวาระที่หนึ่ง ให้รัฐสภาพิจารณาและลงมติว่า วาระที่หนึ่งรับหรือ
จะรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญ ไม่รับหลักการ
แก้ไขเพิ่มเติมนั้น

การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งขึ้นรับ การออกเสียง
หลักการ ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และ ลงคะแนนใน
ต้องมีคะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น วาระที่หนึ่ง
ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
ของทั้งสองสภา

เพื่อประโยชน์แก่การวินิจฉัยดังกล่าวในวาระ
หนึ่ง ที่ประชุมรัฐสภาจะตั้งคณะกรรมการพิจารณา ก่อน
รับหลักการก็ได้

กรณีพิจารณาร่าง
หลายฉบับรวมกัน

ในกรณีที่ที่ประชุมรัฐสภามีมติให้พิจารณาร่าง
รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมหลายฉบับรวมกันรัฐสภาจะลง
มติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติมแต่ละฉบับ หรือทั้งหมดรวมกันก็ได้ และ
เมื่อที่ประชุมรัฐสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้ลงมติว่าจะ
ใช้ร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับใดเป็นหลักในการ
พิจารณาในวาระที่สอง

ข้อ ๘๔ ในกรณีที่ที่ประชุมรัฐสภามีมติในวาระ
ที่หนึ่งรับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้
พิจารณาในลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง

วาระที่สอง
ตั้งกรรมการ

ข้อ ๘๕ การพิจารณาในวาระที่สอง ให้ที่ประชุม
รัฐสภาตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งจากสมาชิก
รัฐสภาเพื่อพิจารณามีจำนวนไม่เกินสี่สิบห้าคน และ
กรรมการที่ตั้งจากผู้ที่เป็นสมาชิกของแต่ละสภาจะต้อง
มีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวน
สมาชิกของแต่ละสภาและกรรมการที่ตั้งจากผู้ที่เป็น
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียง
กับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ
แต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ใน
สภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๘๖ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข การแปรญัตติเพิ่มเติมชั้นคณะกรรมการ สมาชิกรัฐสภาผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมก็ให้เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันถัดจากวันที่รัฐสภารับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่รัฐสภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติ สำหรับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้นไว้เป็นอย่างอื่น

การแปรญัตติ โดยปกติต้องแปรเป็นรายมาตรา การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่ หรือตัดทอนหรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม เว้นแต่การแก้ไขเพิ่มเติมมาตราที่เกี่ยวข้องกับหลักการนั้น

ข้อ ๘๗ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่าง การเสนอร่างฯ รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเสร็จแล้ว ให้เสนอร่าง ที่แก้ไขเพิ่มเติม รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมนั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งรายงานต่อประธานรัฐสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่า ได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติ มติของคณะกรรมการเกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

การบรรจุเข้า
ระเบียบวาระ
การประชุม

ข้อ ๙๘ เมื่อประธานรัฐสภาได้รับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมและรายงานของคณะกรรมการการตามข้อ ๙๗ แล้ว ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาภายในสิบห้าวันกำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึงวันในสมัยประชุม

การพิจารณาร่างฯ
ที่คณะกรรมการ
พิจารณาเสร็จแล้ว

ข้อ ๙๙ ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วให้รัฐสภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา และให้สมาชิกรัฐสภาอภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำ หรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือที่มีการสงวนคำแปรญัตติหรือที่มีการสงวนความเห็นไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภาจะลงมติเป็นอย่างอื่น

การพิจารณา
ร่างฯ ที่เสนอ
โดยประชาชน
ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
ในวาระที่สอง

ข้อ ๑๐๐ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมที่เสนอโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในวาระที่สองชั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้คณะกรรมการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เสนอ พร้อมทั้งรายงานการรับฟังความคิดเห็นต่อรัฐสภาด้วย

ข้อ ๑๐๑ การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สองชั้นพิจารณาเรียงลำดับมาตรา ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

การขอแก้ไข
เพิ่มเติม

ข้อ ๑๐๒ เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๙๙ จนจบร่างแล้ว ให้รัฐสภาพิจารณาทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณาครั้งนี้สมาชิกรัฐสภาอาจขอแก้ไข

เพิ่มเติมถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใด
มิได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่

ข้อ ๑๐๓ เมื่อได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข
เพิ่มเติมในวาระที่สองเสร็จสิ้นแล้ว ให้รอไว้สิบห้าวัน เมื่อ
พ้นกำหนดนี้แล้วให้รัฐสภาพิจารณาเป็นวาระที่สาม

ข้อ ๑๐๔ การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข
เพิ่มเติมในวาระที่สาม ไม่มีการอภิปรายและให้ที่ประชุม
รัฐสภาลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยในการที่จะ
ให้ออกใช้เป็นรัฐธรรมนูญ วาระที่สามเห็นชอบ
หรือไม่เห็นชอบ

การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่สามขั้นสุดท้าย
ให้ใช้วิธีเรียกชื่อและลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมี
คะแนนเสียงเห็นชอบด้วยในการที่จะให้ออกใช้เป็น
รัฐธรรมนูญมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด
เท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ข้อ ๑๐๕ ในกรณีที่รัฐสภาลงมติในวาระที่หนึ่ง
ไม่รับหลักการแห่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม หรือ
ลงมติในวาระที่สามไม่เห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข
เพิ่มเติมนั้นเป็นอันตกไป กรณีร่างรัฐธรรมนูญ
แก้ไขเพิ่มเติมตกไป

ข้อ ๑๐๖ เมื่อรัฐสภามีมติในวาระที่สามเห็น
ชอบด้วยกับร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมให้ประธาน
รัฐสภาดำเนินการส่งร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้
นายกรัฐมนตรีนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายต่อไป วาระที่สาม
หากเห็นชอบ

หมวด ๘ การแถลงนโยบาย

การแถลงนโยบาย ข้อ ๑๐๗ เมื่อคณะรัฐมนตรีขอแถลงนโยบายต่อ
รัฐสภาตามมาตรา ๑๗๖ ของรัฐธรรมนูญให้ประธาน
รัฐสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่อง
ด่วน

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา
แล้ว ให้ประธานดำเนินการให้สมาชิกรัฐสภา ชักถาม
และอภิปรายรวมกัน เว้นแต่ที่ประชุมรัฐสภาได้มีมติให้ชัก
ถาม และอภิปรายเป็นประเด็น ๆ ไป

การชักถาม ข้อ ๑๐๘ สมาชิกรัฐสภาที่มีสิทธิจะชักถามและ
และอภิปราย อภิปรายทั้งในทางสนับสนุน และคัดค้านในเรื่องความ
การแถลงนโยบาย เหมาะสมของนโยบายและความสามารถที่จะบริหาร
ราชการแผ่นดินให้สำเร็จผลตามนโยบาย ในการนี้
สมาชิกรัฐสภาอาจชักถามและอภิปรายถึงแผนการปฏิบัติ
และวิธีการที่จะปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ ด้วยก็ได้

ผู้มีสิทธิตอบ ข้อ ๑๐๙ รัฐมนตรีเท่านั้นที่มีสิทธิจะอภิปราย
อภิปราย ตอบข้อชักถาม หรือข้อคัดค้านของสมาชิกรัฐสภา

เพื่อความสะดวก รัฐมนตรีจะตอบสมาชิก
รัฐสภาที่ชักถาม หรือคัดค้านทีละคนเป็นลำดับไปหรือ
จะรวบรวมตอบครั้งละหลายคนก็ได้

ข้อ ๑๑๐ ในการอภิปรายนั้น นอกจากที่กำหนดไว้ในหมวดนี้แล้ว ให้นำความในหมวด ๒ ส่วนที่ ๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๙

การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อฟังความคิดเห็น ของสมาชิกวุฒิสภา

ข้อ ๑๑๑ เมื่อนายกรัฐมนตรีขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาตามมาตรา ๑๗๙ ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานรัฐสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน

การเปิดอภิปราย
ทั่วไปเพื่อฟัง
ความคิดเห็นของ
สมาชิกวุฒิสภา

ข้อ ๑๑๒ ในการอภิปรายให้นำความในหมวด ๒ ส่วนที่ ๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๑๐

การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย

ข้อ ๑๑๓ สถานที่ประชุมของรัฐสภาย่อมเป็นที่เคารพและเป็นเขตหวงห้าม บุคคลซึ่งเข้าไปในห้องประชุมรัฐสภาต้องประพฤติตนให้เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ และต้องแต่งกายตามที่ประธานรัฐสภากำหนด

การรักษาระเบียบ
และความเรียบร้อย
ในสถานที่
ที่ประชุมสภา

บุคคลอื่นที่ไม่ใช่สมาชิกรัฐสภาหรือเจ้าหน้าที่รัฐสภาเมื่อ
หมดภารกิจต้องออกจากห้องประชุมรัฐสภา

การแต่งกายของสมาชิกรัฐสภานั้น ให้แต่งเครื่อง
แบบสมาชิกรัฐสภา หรือสากลนิยม หรือชุดพระราชทาน
หรือตามที่ประธานรัฐสภากำหนด

ห้ามใช้เครื่องมือสื่อสารใด ๆ รวมทั้งห้ามสูบบุหรี่
ในห้องประชุมรัฐสภา

อำนาจของประธาน
ในการรักษาระเบียบ
และความเรียบร้อย

ข้อ ๑๑๔ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับนี้ประธานมี
อำนาจเตือน ห้ามปราม ให้ถอนคำพูด ห้ามพูดในเรื่องที่
กำลังปรึกษากันอยู่ ให้กล่าวขอขมาในที่ประชุมรัฐสภา
หรือสั่งให้ออกไปจากที่ประชุมรัฐสภาโดยมีหรือไม่มี
กำหนดเวลาในครั้งนั้นก็ได้

ในกรณีที่ประธานสั่งให้ผู้ใดออกจากที่ประชุม
รัฐสภา หากผู้นั้นขัดขืน ประธานมีอำนาจสั่งเจ้าหน้าที่
รักษาความปลอดภัยให้นำตัวออกจากสถานที่ประชุม
รัฐสภาหรือออกไปให้พ้นบริเวณรัฐสภา

คำสั่งของประธานตามข้อนี้ ผู้ใดจะได้แย้งมิได้

การรักษาระเบียบ
และความสงบ
เรียบร้อยที่เกี่ยวกับ
บุคคลภายนอก

ข้อ ๑๑๕ การรักษาระเบียบและความสงบ
เรียบร้อยในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาใน
ที่ประชุมรัฐสภา หรือบริเวณรัฐสภา หรือเข้าฟังการ
ประชุมรัฐสภา ตลอดจนมารยาทของบุคคลเช่นว่านั้น
และการโฆษณาข้อความเกี่ยวกับการประชุมรัฐสภา ให้
เป็นไปตามระเบียบที่ประธานรัฐสภากำหนดไว้

หมวด ๑๑

บทสุดท้าย

ข้อ ๑๑๖ ถ้าประธานขอปรึกษา หรือสมาชิก การดใช้
รัฐสภาเสนอญัตติโดยมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่า ข้อบังคับ
สี่สิบคน ให้ดใช้ข้อบังคับข้อใดข้อหนึ่งทั้งหมด หรือบาง
ส่วนเป็นการชั่วคราวเฉพาะกรณีหากที่ประชุมรัฐสภา
อนุมัติก็ให้ดใช้ได้

ข้อ ๑๑๗ ถ้ามีปัญหาที่จะต้องตีความข้อบังคับนี้ การตีความ
ให้เป็นอำนาจของรัฐสภาที่จะวินิจฉัย และเมื่อที่ประชุม ข้อบังคับ
รัฐสภาได้ลงมติวินิจฉัยโดยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง
ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาเป็น
ประการใดแล้ว ให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นเป็นเด็ดขาด

การขอให้ที่ประชุมรัฐสภาวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง
อาจกระทำได้โดยประธานขอปรึกษา หรือสมาชิกรัฐสภา
เสนอญัตติโดยมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน

ข้อ ๑๑๘ การขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับนี้ต้องเสนอ การขอ
เป็นญัตติโดยมีสมาชิกรัฐสภารับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน แก้ไขเพิ่มเติม
การเสนอและพิจารณาญัตติในวรรคหนึ่งให้หา ข้อบังคับ

ข้อ ๘๖ ข้อ ๙๐ ข้อ ๙๒ ข้อ ๙๓ วรรคหนึ่ง วรรคสาม และ
วรรคสี่ ข้อ ๙๕ ข้อ ๙๖ ข้อ ๙๗ ข้อ ๙๘ ข้อ ๙๙ ข้อ ๑๐๑ ข้อ
๑๐๒ ข้อ ๑๐๔ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๐๕ มาใช้บังคับโดย
อนุโลม เว้นแต่การออกเสียงลงคะแนนในวาระที่หนึ่งและ
ในวาระที่สาม ให้ถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ

กรณีบุคคลได้รับความเสียหาย
 ประสงค์จะให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามมาตรา ๑๓๐
 ประสงค์จะให้มีการโฆษณา
 คำชี้แจง

ข้อ ๑๑๙ ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับความเสียหาย
 ประสงค์จะให้มีการโฆษณาคำชี้แจงตามมาตรา ๑๓๐
 วรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ให้บุคคลนั้นยื่นคำร้องขอต่อ
 ประธานรัฐสภาตามแบบที่กำหนด

คำร้องขอตามวรรคหนึ่ง ต้องมีข้อความเป็นข้อ
 เท็จจริงโดยไม่มีลักษณะเป็นความผิดอาญา หรือละเมิด
 สิทธิในทางแพ่งต่อบุคคลอื่น

ให้ประธานรัฐสภาพิจารณาคำร้องขอดังกล่าวให้
 แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอ ใน
 กรณีที่ประธานรัฐสภาเห็นสมควรโฆษณาคำชี้แจงดัง
 กล่าว ให้เลขาธิการรัฐสภาดำเนินการโฆษณาคำชี้แจง
 ดังกล่าวด้วยวิธีปิดประกาศไว้ ณ บริเวณรัฐสภาที่
 ประชาชนเข้าไปตรวจสอบได้ มีกำหนดระยะเวลาเจ็ดวัน
 นับแต่วันที่ประธานรัฐสภาเห็นควร จัดให้มีการโฆษณา
 คำชี้แจง และให้ส่งสมาชิกรัฐสภาเพื่อทราบ ในการนี้
 ประธานรัฐสภาอาจจัดให้มีการโฆษณาคำชี้แจงนั้นโดยวิธี
 การอื่นด้วยก็ได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

ชัย ชิดชอบ

ประธานรัฐสภา

หน้าว่าง

จัดทำโดย กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

<http://www.parliament.go.th>